

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК
У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи Пкит 10-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови і літератури
(переклад влючно), перша – китайська

Огороднік Іванни Миколаївни

Науковий керівник: викл. Самаркіна А.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ (谚语 yànyǔ яньюй) ТА ПРИКАЗОК (俗语 sùyǔ суюй)	5
1.1 Дослідження прислів'їв та приказок в сучасній лінгвістиці	5
1.2 Поняття 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв у китайській мові та структурно-семантичні особливості прислів'їв	8
1.3 Поняття 俗语 sùyǔ суюй приказок у китайській мові та структурно-семантичні особливості приказок.....	11
Висновки до Розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	15
2.1 Структурно-семантичні особливості 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв у сучасній китайській мові	15
2.2 Структурно-семантичні особливості 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові.....	24
2.3. Порівняння структурно-семантичних особливостей 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові	32
Висновки до Розділу 2	35
ВИСНОВКИ	36
论文摘要	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39

ВСТУП

Мова є невід’ємним елементом культури та історії будь-якого народу. Наслідком тривалого процесу використання мови є створення емоційної скарбниці – фразеології. Фразеологізми – це ті елементи мови, що надають мові образності, колоритності, яскравості, переконливості, вони збагачують мову і роблять її більш емоційною. У кожній мові вони унікальні, тому що всі народи різні. Вони різняться менталітетом, буденністю та своєю історією.

В сучасному мовознавстві все більшу увагу дослідників викликає відображення оточуючої дійсності у фразеологічній системі мов. Фразеологія сучасної китайської мови, зокрема прислів’їв та приказок, віддзеркалює те, яким чином структурували дійсність китайці. Серед китайських лінгвістів не існує єдиного погляду щодо класифікації народних висловів. Ця тема вивчалася такими вченими як З. І. Баранова (1), А. А. Васильєва (1), І. В. Войцехович (1), П. П. Ветров (1), В. І. Горелов (1), А. Л. Семенас (1), Ма Гофань (1), Ці Менг (1), Сун Вейджан (1), Фо Лань (1) та багато інших.

Актуальність роботи зумовлюється спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на всебічне вивчення мовної картини світу. Актуальність тематики дослідження підтверджується вивчення особливостей класифікації прислів’я та приказок, їхню важливість в життя носіїв китайської мови, а також визначається необхідністю дослідження структурно-семантичних особливостей прислів’їв та приказок у сучасній китайській мові.

Метою роботи є дослідження структурно-семантичних особливостей прислів’їв та приказок у сучасній китайській мові.

Досягнення мети передбачає розв’язання таких завдань:

- обґрунтувати теоретичні засади дослідження фразеологізмів у китайській мові;
- виявити основні структурні та функціональні особливості 谚语 yànyǔ яньюй прислів’їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок;
- дослідити структурно-семантичні особливості 谚语 yànyǔ яньюй прислів’їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові;

Об'єктом дослідження є фразеологізми китайської мови, а саме 谚语 yànyǔ яньюй прислів'я та 俗语 sùyǔ суюй приказки.

Предмет – структурно-семантичні особливості 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання конкретних завдань роботи передбачалося застосування теоретичних загальнонаукових методів. Для виявлення основних структурно-семантичних особливості прислів'їв та приказок *функціональний аналіз; контекстуальний методи* було застосовано для встановлення основних структурно-семантичних особливостей використання прислів'їв та приказок в повсякденному мовленні та в текстах художнього стилю.

Практичне значення цього дослідження полягає в можливості використати результатів й при вивченні китайської мови та культури, дослідженні тематичних, семантичних і стилістичних особливостей 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок в китайській мові, а також при викладанні таких дисциплін як “Практичний курс перекладу з китайської мови”, “Стратегії написання есе китайською мовою” та “Основи художнього перекладу китайської мови”.

Матеріалом цього дослідження слугують 15 прислів'їв та 15 приказок, відібрані за допомогою китайської літератури та електронних китайських словників.

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації та списку використаних джерел. Обсяг роботи становить 39 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ (谚语 yànyǔ яньюй) ТА ПРИКАЗОК (俗语 sùyǔ суюй)

1.1 Дослідження прислів'їв та приказок в сучасній лінгвістиці

Прислів'я – стійкий вислів переважно фольклорного походження, в якому зафіксований практичний досвід народу та його оцінка різних подій та явищ (Закревська Я. В., 2000, с. 530).

Приказки – це самостійні судження, інтонаційно та граматично оформлені, як прості або складні речення (Закревська Я. В., 2000, с.524).

Прислів'я – короткі двочленні речення, що висловлюють життєву філософію народу, узагальнений досвід (Онацький Є., 1963, с. 1490).

Приказки – короткі одночленні вислови, часто в формі спостереження якогось характеристичного явища (Онацький Є., 1963, с. 1496).

Прислів'я та приказки відіграють важливу роль у людському спілкуванні, наприклад, в українській мові вони виступають результатом спостережень над життям і явищами природи, що дає змогу молодому поколінню формулювати погляди на різні сфери життя, наприклад, побутові проблеми або поведінку з іншими людьми. Вони збагачують мову, роблять її яскравішою та мелодійною. Також можна сказати, що прислів'я та приказки – це правила, якими люди керуються у повсякденному житті. Давайте розглянемо особливості прислів'їв та приказок.

Проаналізувавши прислів'я ми можемо стверджувати, що вони мають такі особливості, як:

- Узагальнення народного досвіду;
- Повчальність;
- Стисле, але влучне висловлення думки;
- Використання в прямому і переносному значенні.

Проаналізувавши приказки ми можемо стверджувати, що вони мають такі особливості, як:

- Немає повчального змісту;
- Має одночленну будову;

- Вживається у переносному значенні;
- Дуже часто становить частину прислів'я.

Як ми бачимо, що сильної різниці між ними немає, а інколи (в деяких довідниках) ми можемо зустріти те, що це є один жанр.

Одним із найвідоміших збирачів прислів'їв був український поет Климентій Зіновійв. Він зібрав понад півтори тисячі прислів'їв, які уклав у рукописний збірник “Приповісті посполиті” і використовував їх у своїх віршах (Климентій Зіновійв, 1971, с. 15).

Також збірка “Українські приказки, прислів'я і таке інше” М. Номиса займає визначне місце в історії української культури (М. Носов, 1993, с. 23).

Існує багато прислів'їв та приказок, які пов'язані з порами року та святами, тому в українців створився “народний календар”, який складений з прислів'їв та приказок. За давніми традиціями за орієнтири бралися церковні свята: “Прийшов Петро – вирвав листок; прийшов Ілля – вирвав і два; прийшов спас – бери рукавиці про запас; прийшла пречиста – на дереві чисто; прийшла покрова – на дереві голо” (М. Носов, 1993, с. 61). Тобто в даному прислів'ї перераховуються свята і те, що зазвичай відбувається під час них.

Український народний гумор є добродушним, наприклад, коли ми говоримо про вади характеру, вчинки чи зовнішність людей, тоді жартома, з усмішкою люди говорять: “Розуміється, як ведмідь на зорях” (М. Носов, 1993, с. 101).; “Розбалакалась, як свиня з гускою” (М. Носов, 1993, с. 146).; “Дурний, як сто пудів диму” (М. Носов, 1993, с. 188).

Та коли треба, щоб слово стало зброєю, народ вдається до гострої сатири і сарказму: “Купіть собі, люди, пана, щоби вас бив!” (М. Носов, 1993, с. 195).; “Усе пани та пани, а хто ж буде свині пасти?” (М. Носов, 1993, с.92).; “Батько мій був середній хазяїн: торби по боках, а сам посередині” (М. Носов, 1993, с.215).

З давніх-давен і до сьогодні письменники добре усвідомлюють цінність прислів'їв та приказок, тому охоче використовують народні надбання. У XIX ст., коли народна творчість стала однією з основ української писемності, прислів'я та прислів'я

впліталися у твори І. Котляревського, Марка Вовчка, І. Нечуя-Левицького, М. Коцюбинського та інших письменників.

Отже, прислів'я та приказки – це важлива частина історії та народу. Вони присутні у житті кожного з нас. Незважаючи на те, що прислів'я та приказки насичують та збагачують зміст тексту, варто бути обізнаним використовуючи їх.

1.2 Поняття 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв у китайській мові та структурно-семантичні особливості прислів'їв

В китайській мові прислів'я займають особливе місце. Їхня цінність полягає в тому, що завдяки їм ми бачимо, як стародавні китайці сприймали дійсність. Окрім цього, китайські прислів'я показують нам умови життя народу, їхнє буденне життя та особливості духовної культури.

谚语 yànyǔ – це народні вислови, мають просторічний, розмовний характер, відрізняються усталеністю структури та лаконічністю, часто мають повчальний характер. Войцехович І. В. під терміном 谚语 yànyǔ об'єднала ці два типи народних висловів “谚语” yànyǔ прислів'я, “俗语” sùyǔ приказка (马国凡, 吴学恒, 2001, с. 207).

Взагалі є ще доволі багато визначень 谚语 yànyǔ. Ось декілька з них:

- 谚语 yànyǔ – мала форма народної поетичної творчості, що складається з короткого вислову, що несе узагальнену думку, висновок, іносказання з дидактичним ухилом (Барчукова К. В., 2015, с. 514);
- 谚语 yànyǔ – усталений розповсюджений вираз, лаконічний за формою, розповсюджений у народі, відображає певний досвід та істину (Войцехович І. В., 2007, с. 72). У Чжанькунь та Ма Гофань у праці присвяченій дослідженню 谚语 (武占坤, 马国凡 “谚语”) yànyǔ (wǔzhànkūn, mǎguófán “yànyǔ”) зазначають, що це “популярний, лаконічний за формою римований вислів або ж коротке речення, як правило фігурує у розмовній мові, перейняте та розповсюджене серед народу, відображає його реальне буття, життєвий досвід, критику” (Войцехович І. В., 2007, с. 72). Також існує визначення, відповідно до якого 谚语 yànyǔ – це стійкі народні вислови, які простими словами виражають глибоку істину (本书编委会, 2012, с. 204).

Особливості 谚语 yànyǔ:

- 谚语 yànyǔ походять з живої розмовної мови, художньої літератури, з притч та легенд;
- 谚语 yànyǔ підсумовує різні явища дійсності, які відрізняються повчальним характером;

- 谚语 yànyǔ мають структуру речення і не є носіями лексичного значення;
- У мовленні 谚语 yànyǔ функціонує, як самостійне речення або частини складного речення;

складного речення;

- 谚语 yànyǔ належать до просторіччя;
- Для 谚语 yànyǔ найбільш характерним художнім засобом є рима.

Дослідники класифікують прислів'я 谚语 yànyǔ за такими семантичними групами:

- 气象谚语 qìxiàng yànyǔ – метеорологічні спостереження та явища природи;

Прислів'я про погоду стосуються поширених в народі слів про передбачення її зміни. Протягом тисячоліть люди намагалися робити точний прогноз і часто вони звертали увагу на те, як поведуть тварини та птахи, з цього й виникли 气象谚语 qìxiàng yànyǔ. Зазвичай ці прислів'я використовуються, щоб вказати, чи буде завтра погода ясна чи вітряна.

如: 蚂蚁搬家蛇过道, 明日必有大雨到。(看到蚂蚁搬家或者蛇到处爬, 就表示第二天有大雨). Mǎyǐ bānjiā shé guòdào, míngrì bì yǒu dàyǔ dào. (Kàn dào mǎyǐ bānjiā huòzhě shé dào chù pá, jiù biǎoshì dì èr tiān yǒu dàyǔ). – Мурахи пересувають зміїний прохід, тому завтра буде сильний дощ. (Бачити, як рухаються мурахи або повзають змії, означає, що наступного дня буде сильний дощ).

- 农业谚语 nongyè yànyǔ – сільська мудрість;

Сільські прислів'я – це досвід узагальнений хліборобами у їхній праці. Вони передаються з покоління в покоління і постійно збагачуються. Їх легко зрозуміти та запам'ятати, також їх глибоко люблять використовувати фермери у своїй роботі.

Китайський математик та астроном Сюй Гуанці використовував сільську мудрість у своїх працях. Його найвідоміша праця “Повна збірка писань про управління землеробством”. (徐国庆著, 1999, с. 8)

Особливістю сільських прислів'їв є те, що потрібно знати, яку мудрість варто вживати на тій чи іншій території Китаю, оскільки вони мають локальний характер.

如:人不欺地皮, 地皮不欺肚皮。 Rén bù qī dìpí, dìpí bù qī dùpí. – Людина не образить землю, земля не образить людину.

- 卫生谚语 weishēng yányǔ – питання гігієни та спосіб життя;

Гігієна – це важлива складова життя кожної людини, і також це гарантія міцного здоров'я. Тільки за допомогою того, що ви слідкуєте за власною гігієною, Ви можете оберігти себе від хвороб. Ці прислів'я виникли на основі знань людей про охорону здоров'я.

如: 冬吃萝卜夏吃姜, 免得医生开药方。 Rú: Dōng chī luóbo xià chī jiāng, miǎndé yīshēng kāi yàofāng. – Їжте редьку взимку і імбир влітку, щоб не прописав лікар.

- 社会谚语 shèhuì yányǔ – суспільна мудрість;

Більшість суспільних прислів'їв легкі, оскільки вони складаються з короткого речення. Вони, як правило, стосуються речей, на які слід звертати увагу в спілкуванні з людьми, в лікуванні людей і в управлінні країною.

如: 若要人不知, 除非己莫为。(要想人家不知道, 除非自己不去做)。 Ruò yào rén bùzhī, chǔfēi jǐ mò wèi. (Yào xiǎng rénjiā bù zhīdào, chǔfēi zìjǐ bù qù zuò). – Якщо хочеш, щоб інші люди не знали, то не роби цього.

- 学习谚语 xuéxí yányǔ – навчання.

Вчитися – значить отримувати нові знання та вміти ними користуватися. Знання – це найголовніша окраса людини. Не дарма є багато прислів'їв про навчання, оскільки в першу чергу вони надихають людей наполегливо вчитися та ніколи не переставати це робити.

如: 刀不磨要生锈, 人不学要落后。 Dāo bù mó yào shēng xiù, rén bù xué yào luòhòu. – Якщо ніж не точити, то він заіржавіє, якщо людина не вчиться, вона відстане.

Отже, ми визначили притаманні 谚语 yányǔ особливості, а також розглянули 5 основних видів 谚语 yányǔ, що їх виділяють за китайською традицією. Підсумувавши все вище написане, ми можемо стверджувати, що 谚语 yányǔ – це прислів'я, які розкривають життєвий досвід і мудрість народу, в яких відображені особливості мови народу з її живою лексикою, вільними та гармонійними зворотами.

1.3 Поняття 俗语 sùyǔ суюй приказок у китайській мові та структурно-семантичні особливості приказок

Приказки 俗语 sùyǔ з'явилися в китайській лінгвістиці порівняно недавно, в 60-х роках минулого століття. Суюй, як особливий тип фразеології, досі мало відомий серед іноземних китаїстів. Однак він стає все більш популярним в процесі міжкультурної комунікації (Барчукова К. В., 2015, с. 530).

Приказки 俗语 sùyǔ – це вислови, які створюється народом в китайській лексиці та поширюються в усній мові. Вони лаконічні та наочні, і більшість із них створені людьми, які є професіоналами у своїй професії. Вони відображають життєвий досвід і бажання людей. Поширені приказки роблять спілкування людей зручнішим і цікавішим, також мають місцеві особливості. Через нестійкість структури, їх переклад представляє особливу складність для перекладачів, оскільки китайські приказки є дуже образними фразеологічними одиницями.

Відомий китайський фразеолог Вень Дуаньчжен відносить до категорії 俗语 sùyǔ три різновиди народних промов, а саме:

- прислів'я – слова, що становлять судження, мають повчальний характер, які стосуються виразних засобів мови;
- “причні вирази” – стійкі фразеологічні поєднання, що є образотворчими засобами мови;
- недоговорки – алегоричні слова, що складаються з двох частин: алегорії та її розкриття, образотворче-виразні засоби мови (温端政, 2005, с. 66).

Існує й інша точка зору, згідно з якою термін 俗语 sùyǔ використовується лише для позначення приказок (王德春, 1983, с. 30). Однак тут існує труднощі властиві, ймовірно, багатьом мовам. Йдеться про критерії відмежування прислів'їв та приказок.

Особливості 俗语 sùyǔ:

- Відсутність прямого повчального сенсу;
- стійкість і в той же час гнучкість структури;
- приналежність до книжкового стилю;

- прихований зміст;
- глибокий культурно-історичний підтекст.

Дослідники класифікують приказки 俗语 súyǔ за такими семантичними групами:

- 人（他们的个人品质） Rén (tāmen de gèrén pǐnzhì) – людина (її особистісні якості);

Цей вид приказок демонструє важливі якості, які китайська культура вважає потрібними для успіху та щастя в житті. Вони нагадують нам про наполегливість, важливість постійної праці та старанність у досягненні мети. Також цей вид наголошує на важливості аналізу та розуміння себе та інших людей для досягнення успіху у будь-яких взаєминах.

如：学如登山，不进则退。 Xué rú dēng shān, bù jìn zé tuì. – Навчання схоже на підйом на гору - якщо не йти вперед, то йдеш назад.

- 社会政治生活 Shèhuì zhèngzhì shēnghuó – суспільно-політичне життя;

Вони наголошують на важливості етики, моралі та лідерства для успіху в суспільстві. Приказки показують важливість поваги до інших людей та їх прав, також що в суспільстві важливо дотримуватись принципів справедливості та рівності у поведженні з іншими людьми, незалежно від їхнього статусу чи соціального положення.

如：己所不欲，勿施於人。 Jǐ suǒ bù yù, wù shī yú rén. – Не роби іншим того, що не хочеш, щоб робили тобі

- 道德观念 Dàodé guānniàn – моральні поняття.

Приказки про моральні поняття у китайській мові наголошують на важливості моральних цінностей, таких як чесність, справедливість, повага, терпимість, доброта та співчуття. Китайські приказки про моральні поняття є важливою частиною культурної спадщини Китаю та нагадують людям про значення моральної поведінки і взаємовідносин між людьми.

如：人要有自己的尊嚴，就像樹要有根一樣。 Rén yào yǒu zìjǐ de zūnyán, jiù xiàng shù yào yǒu gēn yīyàng. – Людина повинна мати честь, навіть якщо нікому це не потрібно, так само, як дерево повинне мати корінь.

Отже, ми визначили притаманні 俗语 sùyǔ особливості, а також розглянули 3 основних вида 俗语 sùyǔ. Ми можемо дійти висновку, що 俗语 sùyǔ – це короткі речення або фрази, які передають мудрість народу та висловлюють важливі життєві істини. У китайській культурі вони відіграють важливу роль, а також часто вживаються у розмовному мовленні та є невід'ємною частиною китайської літератури.

Висновки до Розділу 1

У даній курсовій роботі ми розглядаємо такий розряд фразеологізмів як прислів'я 谚语 yànyǔ та приказки 俗语 sùyǔ суюй.

谚语 yànyǔ – це стійкі мовленнєві звороти, що у процесі комунікації відтворюються як готові одиниці. Вони виникли ще в стародавні часи та користуються популярністю до сьогодні. Вони збагачують китайську мову та додають їй особливості.

Існує 5 основних видів 谚语 yànyǔ: метеорологічні спостереження та явища природи, сільська мудрість, питання гігієни та спосіб життя, суспільна мудрість, навчання.

俗语 sùyǔ – це короткі речення або фрази, які передають мудрість народу та висловлюють важливі життєві істини. Їх створює народ і вони є широко вживані у сучасній китайській мові. Китайські приказки важко перекладати, оскільки вони багатозначні.

Існує 3 основних вида 俗语 sùyǔ: людина (її особистісні якості), суспільно-політичне життя, моральні поняття.

Отже, китайські прислів'я та приказки мають яскраво виражену національну своєрідність. Історія їхнього створення – процес складний. Він включає в себе як постійне накопичення життєвого матеріалу, так і розширення тематики, що було наслідком розвитку самого життя. І справді, в цих перлинах мудрості відбито все те, чим жив китайський народ протягом віків.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Структурно-семантичні особливості 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв у сучасній китайській мові

Розглянемо структурно-семантичні особливості китайських прислів'їв використовуючи китайські фразеологізми – яньюй.

八仙过海, 各显其能 Bāxiānguòhǎi, gè xiǎn qí néng – (буквальний переклад: вісім безсмертних переправляються через море – кожен демонструє свої здібності) кожен із восьми небожителів (святих) проявляє свої власні чари. Дане прислів'я означає, що всі прагнуть показати на що вони здатні, намагаються перевершити один одного, змагаються. Це поширене прислів'я в китайській культурі, яке стосується ідеї про те, що кожен має власні унікальні таланти та навички, які він може внести в спільну мету. (秀水拖蓝, 2014, с. 3)

Дане прислів'я складається з двох частин, кожна з яких складається з чотирьох ієрогліфів. Воно функціонує, як самостійне, що є характерним для 谚语 yànyǔ яньюй. У першій частині описується вісім безсмертних, які перетинають море, а в другій підкреслюється, що кожен з них демонструє свої унікальні здібності. Ми можемо спостерігати, що дане прислів'я має повчальний зміст, що є характерне для 谚语 yànyǔ яньюй, тобто воно підкреслює важливість різноманітності та індивідуальності, а також цінність визнання та використання сильних сторін кожної людини.

白沙在涅, 与之俱黑 Báishā zài niè, yǔ zhī jù hēi – (буквальний переклад: білий пісок знаходиться в чорноземі, і разом з ним чорний) хто з нечистою поводить, той і сам нечистий стає. Основна ідея в даному прислів'ї є те, що якщо ти спілкуєшся з поганою людиною, то таким самим й станеш. Цей яньюй про справи в брудному середовищі, і людина зіпсується разом із ними. (秀水拖蓝, 2014, с. 5)

Прислів'я “白沙在涅, 与之俱黑” складається з двох частин, кожна з яких складається з чотирьох китайських ієрогліфів. Воно може виступати, як самостійне речення або частиною складного речення. Ми можемо спостерігати, що дане прислів'я має повчальний зміст, що є характерне для 谚语 yànyǔ яньюй, тобто воно

підкреслює те, що перебування в тісному контакті з людьми, які вважаються негативними, то це може призвести до втрати репутації. Це прислів'я схоже на англійську приказку “If you lie down with dogs, you will get up with flea” – Якщо ви ляжете з собаками, то встанете з блохами. Це прислів'я вчить нас вибирати коло спілкування, яке нам не завдасть шкоду, і також не приведе до негативних наслідків.

百足之虫, 死而不僵 Bǎizú zhī chóng, sǐ ér bù jiāng – (буквальний переклад: сороконіжка вмирає, але не гине) – у заможної людини і після краху щось залишається/сороконіжка і після смерті не валиться з ніг. Означає, що навіть якщо щось може здатися переможеним або знищеним, воно все ще може зберігатися або мати тривалі наслідки. Це прислів'я могутньої родини, хоча вона й занепала, але через свою велику могутність і міцну основу вона не збанкрутує повністю. (秀水拖蓝, 2014, с. 8)

Прислів'я складається з двох частин, кожна з яких складається з чотирьох китайських ієрогліфів. Воно може виступати, як самостійне речення або частиною складного речення. Перша частина, “百足之虫” bǎi zú zhī chóng, буквально перекладається як “стонога комаха” і відноситься до різновиду багатоніжок. Багатоніжка : назва комахи, якої стовбур нараховує 20 сегментів, і вона все ще може звиватися після того, як її розрізають. Друга частина, “死而不僵” sǐ ér bù jiāng, означає “мертвий, але не застиглий”.

Ми можемо спостерігати, що дане прислів'я має повчальний зміст, що є характерне для 谚语 yànyǔ яньюй, тобто воно підкреслює те, щоб заохотити людей вистояти перед труднощами, а також нагадати їм, що вони не повинні недооцінювати своїх суперників або ставати самовпевненими після перемоги.

彼一时, 此一时 Bǐ yīshí, cǐ yīshí – (буквальний переклад: тоді було тоді, а зараз є зараз) життя міняється як погода, все минає і це теж мине. використовується для опису зміни обставин або ситуацій з часом. Це означає, що те, що було правдою або доречним в минулому, може бути неправдою або недоречністю зараз, і підкреслює важливість адаптації до мінливих обставин. (秀水拖蓝, 2014, с. 20)

Це прислів'я складається двох частин і в кожній з них містить по 3 ієрогліфи, також воно має паралельну структуру. Перші два символи “彼一” бї уї означають тоді, а другі два символи “此一” сї уї означають зараз. Використовується в складнопідрядних реченнях.

Семантичні особливості цього прислів'я включають поняття часу та зміни, що означає, що поточну ситуацію слід оцінювати на основі її власних переваг, а не минулого досвіду чи припущень.

闭塞眼睛, 捉麻雀 Bìsè yǎnjīng zhuō máquè – (буквальний переклад: закрити очі та ловити горобців) братися за справу (працювати) наосліп, діяти наосліп. Означає, що хтось займається незначною справою, ігноруючи більші проблеми, які потребують уваги. Його часто використовують, щоб критикувати когось, хто зосереджується на другорядних деталях або відволікаючих моментах замість того, щоб розглядати більш важливі справи. (秀水拖蓝, 2014, с. 34)

Це прислів'я складається з двох частин. В першій частині є чотири китайських ієрогліфів, а в другій лише три. Перша частина “闭塞眼睛” означає заплющити очі, а друга частина “捉麻雀” означає ловити горобців. Прислів'я в цілому використовується для опису того, хто зосереджується на дрібницях і незначних речах, ігноруючи більші питання чи проблеми.

Структурно це прислів'я просте і зрозуміле, у кожній частині є інший персонаж. У першій – це людина, а в другій – горобець. Це прислів'я спонукає людей тримати очі відкритими та не випускати з уваги значні можливості чи загрози.

兵马未动, 粮草先行 Bīng mǎ wèi dòng, liángcǎo xiānxíng – (буквальний переклад: перед тим, як солдати та коні рухатимуться, їжа та трава йдуть першими) для кожної справи потрібна підготовка. Означає, що для того, щоб підготуватися до успішної військової кампанії чи будь-якої іншої великомасштабної справи, важливо спочатку переконатися, що необхідні ресурси є на місці. Він наголошує на важливості належного планування та підготовки перед тим, як діяти. (周静琪, 2006, с. 39)

Це прислів'я складається з восьми китайських ієрогліфів і ділиться на дві частини. Перша частина “兵马未动” bīng mǎ wèi dòng, означає перед тим, як солдати

та коні рухатимуться, вказуючи на стан підготовки перед виконанням завдання. Друга частина, “粮草先行” liáng cǎo xiān xíng, означає їжа та трава йдуть першими, що підкреслює важливість належного планування та підготовки перед тим, як вирушити в подорож або взятися за будь-яке завдання.

Дане прислів'я часто використовується у військовому чи стратегічному контексті, де підкреслюється важливість забезпечення відповідних ліній постачання та підтримки військ перед початком атаки.

不经一事, 不长一智 Bù jīng yīshì, bù cháng yī zhì – (буквальний переклад: ви не можете отримати знання без практики) без випробувань не здобудеш мудрості; мудрість приходить із досвідом; на помилках вчаться. Означає, що люди вчаться на своїх помилках і невдачах. Він підкреслює ідею, що подолання труднощів є важливою частиною особистого зростання та розвитку. Це прислів'я говорить про те, що переживання та навчання в складних ситуаціях може призвести до особистого та професійного зростання, а також допомагає сформувати характер. (周静琪, 2006, с. 56)

Це прислів'я складається з восьми ієрогліфів китайської мови та двох частин: “不经一事, 不长一智”. Структура прислів'я – це паралелізм між двома частинами. Перша половина виражає ідею, що без невдачі чи труднощів неможливо отримати мудрість чи знання, тоді як друга половина підкреслює важливість навчання на досвіді. Воно використовується в складних реченнях, як підмет.

Семантичні особливості цього прислів'я полягають у тому, що воно передає ідею про те, що навчання відбувається з досвіду, і що не слід сподіватися отримати мудрість чи знання, не стикаючись із викликами чи перешкодами. У цьому сенсі прислів'я підкреслює важливість наполегливості, стійкості та бажання вчитися на власних помилках.

不塞不流, 不止不行 Bù sāi bù liú, bùzhǐ bùxíng – (буквальний переклад: немає засмічення є течія, немає руху без відпочинку) не заступиш шляху старому - не відкриєш шляху для нового. Означає, що для досягнення успіху потрібно продовжувати рух і уникати перешкод. Він підкреслює важливість збереження

мотивації для досягнення прогресу. Це прислів'я говорить про те, що успіху досягають ті, хто постійно рухаються вперед і прогресувати, а не “пасти задніх” через перешкоди. (周静琪, 2006 p., c. 78)

Це прислів'я складається з восьми китайських ієрогліфів і складається з двох паралельних фраз по чотири ієрогліфи кожна. Перша фраза “不塞不流” *bù sè bù liú* означає якщо немає засмічення, є течія. Ця фраза підкреслює важливість усунення перешкод для досягнення успіху чи прогресу. Друга фраза “不止不行” *bù zhǐ bù xíng* означає немає руху без відпочинку. Ця фраза підкреслює важливість відпочивати, щоб далі продовжувати наполегливо працювати в досягненні своїх цілей. Структура прислів'я досить проста, кожна фраза містить чітке повідомлення, яке доповнює інше.

不为五斗米折腰 *bù wèi wǔ dòu mǐ zhé yāo* – (буквальний переклад: не варто того, щоб кланятися за п'ять відер рису) не варто принижуватися за невелику винагороду. П'ять відер рису: зарплата окружного судді за часів династії Цзінь, потім вказувало на мізерну зарплату. Означає, що не слід поступатися своїми цінностями чи принципами заради невеликої вигоди. Він наголошує на важливості постояти за себе та зберігати цілісність перед лицем спокуси чи тиску. Це прислів'я говорить про те, що потрібно зберігати свою гідність і самоповагу, навіть у важких або складних ситуаціях. (周静琪, 2006 p., c. 98)

Це прислів'я складається з семи китайських ієрогліфів, які розділені на дві частини. Перша частина “不为五斗米” *bù wéi wǔ dòu mǐ* означає не нахилятися заради п'ять доу рису. Друга частина “折腰” *zhé yāo*, що означає вклонитися.

За структурою прислів'я стисле і зрозуміле, з чітким підметом і дієсловом. Паралельна будова двох частин прислів'я підкреслює контраст між стійким стоянням і згинанням. Зазвичай воно використовується, як самостійне речення, або у складному речення.

Семантично прислів'я передає думку про те, що людина не повинна поступатися своїми принципами чи цінностями заради матеріальної вигоди.

人不可貌相，海水不可斗量 *Rén bùkě mào xiàng, hǎi shuǐ bùkě dòu liàng* – (буквальний переклад: про людину не можна судити по зовнішності, рівно до того, як

черпаком виміряти море) зовнішність оманлива; не судіть про книгу по її обкладинці. Виражає ідею про те, що зовнішній вигляд може бути оманливим і що деякі речі неможливо точно виміряти або кількісно визначити. (周静琪, 2006 p., с. 128)

Прислів'я складається з двох паралельних фраз, перша складається з п'яти ієрогліфів, а друга з шести. Структура прислів'я дуже проста, тому її легко запам'ятати.

Перша частина прислів'я “人不可貌相” rén bù kě mào xiàng означає зовнішній вигляд людини не можна використовувати для оцінки її характеру чи здібностей. Це означає, що ви не можете робити припущення про когось лише на основі його зовнішності, оскільки зовнішність може бути оманливою. Наприклад, хтось може виглядати скромно, але мати великий інтелект або вміння, а хтось інший може виглядати вражаюче, але є не достатньо освіченою.

Загалом, прислів'я застерігає від суджень, заснованих виключно на зовнішності, і нагадує нам, що існують межі того, що ми можемо зрозуміти.

若要人不知，除非己莫为 guòyào rén bù zhī, chūfēi jǐ mòwéi – (буквальний переклад: люди не знають, якщо ви нічого не можете зробити) якщо хочеш, щоб не знали про твої вчинки, не роби їх; якщо хочеш, щоб люди не знали за тобою поганого, сам погано не роби. Це означає, що погані речі з часом будуть викриті. (晓号. 2021 p., с. 156)

Це прислів'я складається з двох частин, кожна з яких містить п'ять китайських ієрогліфів. У першій частині наголошується на бажанні зберегти щось приховане, тоді як у другій частині підкреслюється ідея про те, що потрібно уникати будь-яких дій, які можуть розкрити вашу таємницю.

Структурно прислів'я відповідає основному зразку китайських прислів'їв, які характеризуються стислістю, симетрією та простим, прямим стилем. Семантично прислів'я говорить про те, що слід уникати сумнівної чи неетичної поведінки, оскільки з часом це може виявитися та завдати шкоди. Воно наголошує на важливості чесності та цілісності та застерігає від наслідків обману та лицемірства.

良药苦口利于病，忠言逆耳利于行 Liángyào kǔkǒu lìyú bìng, zhōngyánnì'ěr lìyú xíng – (буквальний переклад: хороші ліки гіркі на смак і корисні для лікування хвороб, вірні слова шкідливі для вуха, а корисні для діла) ліки гіркі, але дієві при хворобі, правдиві слова ріжуть слух, але приносять користь. Це китайське прислів'я, означає, що люди повинні бути відкритими, щоб сприймати думки та критику інших людей, або навчати людей сміливо сприймати критику. Його головна ідея навчити людей бути достатньо сміливими, щоб сприймати критику, і його часто використовують, щоб пояснити, що вони повинні правильно ставитися до думок і критики інших людей. . (晓号. 2021 p., c. 178)

Це прислів'я складається з двох частин, кожна з яких містить сім китайських ієрогліфів. Перша частина описує характеристики хороших ліків: вони можуть бути гіркими на смак, але вони корисні для лікування хвороби. Друга частина проводить аналогію між хорошими ліками та щирою порадою: так само, як хороші ліки можуть бути неприємними на смак, але ефективними в лікуванні хвороби, щирі поради можуть бути небажаними або неприємними для слухання, але корисними для керування діями.

Структурно це прислів'я складається з паралельних фраз, кожна з яких виражає контраст між двома спорідненими поняттями: гіркота ліків проти їхньої користі та неприємність щирої поради проти її корисності. Повторення фрази “利于” (корисно для) в обох частинах прислів'я підсилює ідею про те, що навіть якщо щось може бути важко прийняти або витримати, це врешті-решт може призвести до позитивного результату.

Семантично це прислів'я підкреслює важливість прийняття неприємних або важких речей, якщо вони в кінцевому підсумку приносять користь. Це також наголошує на цінності щирості та чесності, навіть коли правду важко почути. Загалом, прислів'я заохочує готовність терпіти тимчасовий дискомфорт чи труднощі заради довгострокової вигоди чи покращення.

狭路相逢勇者胜 Xiálùxiāngféng yǒngzhě shèng – (буквальний переклад: коли ми зустрічаємося на вузькій дорозі, перемагає сміливий) коли стає важко, залишаються найстійкіші, хоробре серце здолає слабке. (秦泉, 2012 年, 页 580)

Це прислів'я складається з семи символів. Перша фраза “狭路相逢” означає зустріч на вузькій дорозі або зустріч один з одним у вузькому проході. Друга фраза “勇者胜” означає хоробрі перемагають або перемога належить сміливим.

Прислів'я говорить про те, що, опинившись у складній ситуації, її подолають лише сміливі. Вузька дорога означає складну або небезпечну ситуацію, і смілива людина, яка зіткнеться з нею та подолає її, досягне успіху. Він підкреслює важливість сміливості та рішучості в протистоянні викликам і досягненні успіху.

世上无难事，只怕有心人 shì shàng wú nán shì, zhǐ pà yǒu xīn rén – (буквальний переклад: нічого складного немає, бояться ті, кому бракує рішучості) у світі немає важких справ – потрібні лише затяті люди; у цьому світі немає нічого неможливого, тому хто хоче – доб'ється. Це означає, що якщо ви налаштовані на це, у світі немає нічого неможливого, а труднощі завжди можна подолати. (秦泉, 2012 年, 页 600)

Це прислів'я складається з десяти ієрогліфів, розташованих у двох частинах по п'ять символів у кожній. Перша частина “世上无难事” shì shàng wú nán shì, означає у цьому світі немає нічого складного, тоді як друга частина, “只怕有心人” zhǐ pà yǒu xīn rén, означає це лише боявся, що ті, кому бракує рішучості.

Основна ідея в тому, що що можна досягти завдяки рішучістю та зусиллями. Перша частина говорить про те, що немає нездоланих викликів чи перешкод, а друга частина підкреслює важливість наявності сильної волі та рішучості подолати будь-які труднощі.

Прислів'я має позитивний і мотиваційний відтінок, заохочуючи людей вірити у власні сили та вистояти перед лицем труднощів. Це підкреслює важливість діяти і не здаватися, оскільки успіх часто вимагає наполегливості та відданості.

笑一笑，十年少愁一愁，白了头 xiàoyíxiào, shínián shào chóu yī chóu, bái le tóu – (буквальний переклад: разок посмієшся, скинеш десяток років, сумуватимеш-посивієш) посмієшся – помолодшаєш, посумуєш – посивієш; посміхнись раз і

забудеш про десять років хвилювань, переживи одну скруту і забілієш на десять років. Прислів'я означає, що проста посмішка може принести радість і щастя в життя, тоді як надмірне занепокоєння і стрес можуть спричинити старіння та інші проблеми зі здоров'ям. Це спонукає людей бути оптимістичними та позитивними в житті, не дозволяти турботам і труднощам поглинати їх. (李行健主. 2012 p., с. 437)

Складається з трьох частин, кожна зі своєю образністю. Перша частина “笑一笑” xiào yī xiào означає посміхнись і вказує на важливість позитивного ставлення до життя. Друга частина “十年少愁一愁” shí nián shào chóu yī chóu означає на десять років менше турбот за одну турботу і говорить про те, що посмішка або сміх можуть зменшити стрес і тривоги в житті. Третя частина “白了头” bái le tóu означає посідіти і означає, що усмішка або сміх також можуть запобігти передчасному старінню та зберегти молодість.

Загалом це прислів'я підкреслює силу позитивного ставлення та те, як воно може мати довготривалий вплив на психічне та фізичне благополуччя людини.

Отже, проаналізувавши дані прислів'я можна зробити висновок, що: вони зазвичай використовуються, як самостійне речення або частиною складного речення; мають паралельну форму; зазвичай складається з двох і більше частин; має повчальний зміст.

2.2 Структурно-семантичні особливості 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові

不入虎穴，焉得虎子 bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ – (буквальний переклад: не забравшись у лігвище тигра, не зловиш тигреня; не увійшовши в лігво тигра, хіба можна зловити тигреня?) вовків боятися – до лісу не ходити; хто не ризикує, той не п'є шампанське. Означає, що для успіху часто потрібно ризикувати та стикатися з труднощами. Це підкреслює ідею, що для досягнення своїх цілей потрібно бути готовим ризикувати та протистояти потенційній небезпеці. Приказка передає ідею про те, що можна досягти великого успіху, лише ризикуючи та стикаючись із викликами. (康王, 2017, с. 1786)

Приказка складається з восьми символів, розташованих у двох паралельних фразах, причому кожна фраза має чотири символи. Перша фраза “不入虎穴” bù rù hǔ xué є негативним висловом, що означає не забравшись у лігвище тигра. Друга фраза “焉得虎子” yān dé hǔ zǐ є риторичним запитанням, що означає хіба можна зловити тигреня?

“Лігво тигра” символізує небезпечну та складну ситуацію чи середовище, тоді як “тигреня” символізує цінний приз або успіх. У прислів'ї підкреслюється важливість мужності, рішучості, наполегливості в досягненні своїх цілей і прагнень. Це означає, що успіх часто вимагає сміливих дій і подолання перешкод і труднощів. Приказка також говорить про те, що неможливо розраховувати на досягнення великого успіху, не докладаючи значних зусиль і жертв. Це означає, що успіх досягається наполегливою працею та самовідданістю.

按下葫芦浮起瓢 ān xià hú lu fú qǐ piáo – (буквальний переклад: натисни на гарбуз, щоб ковш сплив) хвіст витягнеш, ніс загрузне; не одне, так інше, не встигнеш вирішити одну проблему, як виникає інша. Приказка говорить про те, що, вирішуючи меншу проблему, людина отримує впевненість і досвід, які потім дозволяють їй вирішити більшу, складнішу. “Гарбуз” символізує більшу, складнішу проблему чи виклик, а “ковш” – меншу, легшу проблему чи виклик. (康王, 2017, с. 1850)

Приказка складається з семи китайських ієрогліфів. Перша фраза “按下葫芦” àn xià hú lu – це заява про дію, що означає натисніть на гарбуз. Друга фраза “浮起瓢” fú qǐ piáo є заявою про результат, що означає ковш спливе.

Приказка наголошує на важливості починати з малого й поступово просуватися до більшої мети, а також на цінності наполегливості в подоланні перешкод.

八字没一撇 bā zì méi yī piě – (буквальний переклад: в ієрогліфі 八 немає жодної риси) зовсім нічого не зроблено, кінць не валявся; нічого не ясно, (справа) поки не прояснилося. Передає ідею про те, що щось незавершене або не повністю сформоване, а отже, його результат невизначений. (冯广鹏, 2008, с. 324)

Приказка складається з п'яти ієрогліфів. “八字” bā zì вісім ієрогліфів, які символізують долю чи багатство людини. “Вісім символів” представляють долю людини, яка, як вважається, визначається різними факторами, такими як дата народження, час і місце, а також розташування зірок і планет. “没一撇” méi yī piě, що означає навіть жодного штриха.

Приказка говорить, що, стикаючись із такою невизначеністю, слід бути обережним і не приймати поспішних рішень чи суджень. Замість цього слід почекати, доки з'явиться більше інформації або ситуація проясниться.

饱汉不知饿汉饥 bǎo hàn bù zhī è hàn jī – (буквальний переклад: Сита людина голодного не знає) ситий голодного не розуміє. Основна ідея і тому, що людина, яка перебуває в хорошій ситуації, не розуміє труднощів інших. (冯广鹏, 2008, с. 326)

Приказка складається з семи символів. “Сита людина” символізує того, хто має багато ресурсів, таких як їжа, гроші чи влада, і, отже, не відчуває голоду чи потреби. “Голодна людина” представляє людину, яка не має найнеобхіднішого для життя і перебуває в стані потреби.

Приказка підкреслює важливості співчуття та соціальної відповідальності для сприяння гармонійному та справедливому суспільству. Це означає, що люди повинні прагнути розуміти та підтримувати один одного, незважаючи на різне походження чи обставини.

笨鸟先飞 bèn niǎo xiān fēi – (буквальний переклад: дурний птах летить першим) відшкодувати посидючістю нестачу здібностей; менш талановитий більше трудиться; повільний починає раніше; людині з нестачею таланту (умінь, здібностей) потрібно починати працювати раніше за інших і докладати більше зусиль (немає здібностей – докладай більше зусиль); старанна праця компенсує нестачу таланту (умінь, здібностей); компенсувати недолік таланту (умінь, здібностей) завзятістю та посидючістю. Основна ідея про те, що навіть якщо хтось не є талановитим чи розумним від природи, він все одно може досягти успіху, наполегливо працюючи та вживаючи заходів. (徐宗才, 1995, с. 30)

Приказка складається з чотирьох символів, розташованих у простій структурі підмет-присудок. Підмет “笨鸟” bèn niǎo, що означає дурний птах. Присудок “先飞” xiān fēi, що означає злітати першим. “Дурний птах” символізує людину, яка не є обдарованою чи розумною від природи, і їй може бути важко конкурувати з іншими, хто є більш талановитими чи розумними. “Політ першим” означає проявляти ініціативу та діяти на випередження, а не чекати, поки інші діятимуть, або покладатися лише на природний талант.

Приказка говорить про те, що навіть якщо людина не обдарована від природи чи не розумна, вона все одно може досягти успіху, якщо буде старанною, наполегливою та ініціативною.

比登天还难 bǐ dēngtiān hái nán – (буквальний переклад: складніше ніж видертися на небеса) неймовірно складно. Означає робити щось надзвичайно важко, що щось не можливо зробити. (徐宗才, 1995, с. 38)

Приказка складається з п’яти персонажів, розташованих у структурі підмет-присудок. Підмет “比难” bǐ nán, що означає складніше ніж. Присудок “登天” dēng tiān, що означає досягти неба.

Приказка означає, що завдання, яке описується, настільки складне, що для його виконання потрібні виняткові навички, зусилля чи удача. Приказка може використовуватися для опису широкого кола завдань або цілей, які вважаються надзвичайно складними або нереальними.

比上不足，比下有余 bǐ shàng bùzú, bǐ xià yǒu yú – (буквальний переклад: недостатньо, ніж вище, більше, ніж нижче) у порівнянні з хорошим – гірше, з поганим – краще; ні погано, ні добре; гірше за краще, але краще за гірше. Приказка закликає людей зосереджуватися на власних досягненнях і сильних сторонах, а не постійно порівнювати себе з іншими. (徐宗才, 2007, с. 12)

Приказка складається з восьми китайських ієрогліфів, розташованих у паралельній структурі. Фраза “比上不足” bǐ shàng bù zú означає нижчий від тих, хто вище, тобто означає, що людина нижча за тих, хто стоїть вище за соціальний статус, освіту, багатство чи інші аспекти. Фраза “比下有余” bǐ xià yǒu yú означає вищий за тих, хто нижче, тобто означає, що людина перевершує тих, хто стоїть нижче за них у тих самих аспектах.

Таким чином, приказка “比上不足，比下有余» є порівняльним виразом, який спонукає людей зосереджуватися на власних досягненнях і сильних сторонах, а не постійно порівнювати себе з іншими.

兵败如山倒 bīng bài rú shān dǎo – (буквальний переклад: військова поразка, як гора, що звалилася) зазнати нищівної поразки, бути розбитим у пух і порошок. Приказка означає, що військова поразка може мати далекосяжні та довгострокові наслідки, які вплинуть не лише на солдатів та їхні родини, а й на суспільство та країну в цілому. (徐宗才, 2007, с. 15)

Приказка складається з п'яти символів, розташованих у структурі порівняння. Порівняння складається шляхом порівняння “兵败” bīng bài, що означає військова поразка, з “山倒” shān dǎo, що означає гори, що руйнуються. Для позначення порівняння використовується дієслово 如 rú.

Використання порівняння “兵败如山倒” bīng bài rú shān dǎo свідчить про те, що наслідки військової поразки настільки руйнівні, що їх можна порівняти зі стихійним лихом, таким як обвал гори.

Таким чином, приказка “兵败如山倒” є яскравим порівнянням, яке описує катастрофічні наслідки військової поразки. Він наголошує на далекосяжних і тривалих наслідках такої поразки.

兵来将挡，水来土掩 bīng lái jiāng dǎng, shuǐ lái tǔ yǎn – (буквальний переклад: вторгнеться ворог – знайдуться генерали, щоб відбити його, коли приходять вода, земля покриває її.) вживати заходів залежно від конкретної ситуації; бути готовим до будь-якого розвитку подій, бути готовим до всього; з будь-якої ситуації завжди є вихід; на будь-який випадок знайдеться засіб; зі скрутного становища вихід знайдеться; все обійдеться; Бог не видасть, свиня не з'їсть. Означає вживати гнучких заходів відповідно до конкретної ситуації. (邵士梅, 2008, с. 37)

Приказка складається з восьми ієрогліфів, розташованих у паралельній структурі. Перша половина приказки “兵来将挡” bīng lái jiāng dǎng означає, що вторгнеться ворог – знайдуться генерали. Підкреслює важливість готовності протистояти викликам і перешкодам Друга половина приказки “水来土掩” shuǐ lái tǔ yǎn, означає, щоб відбити його, розбухається паводок – дамба його зупинить. Це означає, що можна подолати труднощі, пристосовуючись до мінливих обставин і знаходячи творчі рішення. У цьому випадку вода представляє проблему чи перешкоду, а земля – рішення чи стратегію її подолання.

Приказка говорить про те, що успіх у складних ситуаціях вимагає як сили, так і здатності пристосовуватися. Це також передбачає, що перешкоди можна подолати шляхом поєднання оборонної та наступальної стратегій.

冰冻三尺，非一日之寒 bīng dòng sān chǐ, fēi yī rì zhī hán – (буквальний переклад: три фути льоду не один день утворюється) справа швидко не робиться. Прислів'я виражає ідею про те, що значні зміни або результати не відбуваються миттєво, а є результатом поступового та тривалого процесу. (邵士梅, 2008, с. 40)

Приказка складається з дев'яти ієрогліфів. Перша половина приказки “冰冻三尺” bīng dòng sān chǐ означає три фути льоду, тобто стосується товстого шару льоду, для формування якого потрібен час, маючи на увазі, що для досягнення значних змін або результатів потрібні час і зусилля. Друга половина приказки “非一日之寒” fēi yī

gì zhī hán означає не утворюється за один день, тобто це означає, що успіх або досягнення вимагають наполегливості та відданості протягом певного періоду часу.

Таким чином, прислів'я “冰冻三尺，非一日之寒” виражає ідею про те, що значні зміни або результати не відбуваються миттєво, а є результатом поступового та тривалого процесу. Він підкреслює необхідність наполегливості, відданості та терпіння для досягнення успіху чи значних змін.

病从口入，祸从口出 bìng cóng kǒu rù, huò cóng kǒu chū – (буквальний переклад: хвороби входять через рот, проблеми – виходять із вуст) язик мій – ворог мій. Прислів'я наголошує на важливості бути уважним до того, що ми говоримо та їмо, оскільки це може мати значні наслідки для нашого здоров'я та благополуччя. (金路, 1996, с. 201)

Приказка складається з вісьми китайських ієрогліфів. Перша половина приказки “病从口入” bìng cóng kǒu rù означає хвороби входять через рот. Цю частину можна інтерпретувати як нагадування про дотримання правил гігієни та уникнення вживання шкідливих речовин. Друга половина приказки “祸从口出” huò cóng kǒu chū означає проблеми – виходять із вуст. Цю частину можна інтерпретувати як нагадування про те, щоб практикувати хороші комунікативні навички та уникати образливих чи образливих слів.

Таким чином, приказка “病从口入，祸从口出” наголошує на важливості усвідомлення того, що ми говоримо та їмо, оскільки це може мати значні наслідки для нашого здоров'я та благополуччя. Це нагадує нам бути обережними щодо того, що ми споживаємо, і практикувати хороші навички спілкування, щоб не завдавати шкоди іншим.

病急乱投医 bìng jí luàn tóu yī – (буквальний переклад: хворий і тривожний, безладний, звернутися за медичною допомогою до будь-якого доступного лікаря) шукати будь-який вихід із критичної ситуації. Ця приказка для того, щоб благати про допомогу або думати, як обійти ситуацію, коли щось термінове. (金路, 1996, с. 208)

Приказка складається з п'яти ієрогліфів. Перші три ієрогліфи “病急乱” bìng jí luàn означають хворий і тривожний, безладний. Останні два символи “投医” tóu yī означають звернутися за медичною допомогою до будь-якого доступного лікаря.

Цю приказку можна тлумачити ширше, щоб застерегти від прийняття важливих рішень у стані паніки чи відчаю, а не витратити час на ретельний розгляд усіх доступних варіантів.

不打不相识 bùdǎ bù xiāngshí – (буквальний переклад: не поб'єшся, не дізнаєшся один про одного) без бійки один одного не впізнаєш; доки не подерешся, не впізнаєш один одного; дізнатися один одного у суперечці (у сварці). Прислів'я говорить про те, що люди можуть по-справжньому пізнати один одного лише після того, як вони разом пережили конфлікт або труднощі. (金路, 1996, с. 212)

Приказка складається з п'яти ієрогліфів. Перші три ієрогліфа “不打不” bù dǎ bù означають не поб'єшся. Останні два “相识” xiāng shí означають не дізнаєшся один про одного.

Підсумовуючи, прислів'я “不打不相识” говорить про те, що справжнє розуміння та оцінка іншої людини може прийти лише через спільне переживання конфліктів чи труднощів.

不当家不知柴米贵 bù dāng jiā bù zhī chái mǐ guì – (буквальний переклад: не будеш господарем, не дізнаєшся, наскільки дорогі дрова та рис) не маючи досвіду, людина не розуміє складнощів; під вагою відповідальності людина входить у тонкощі справи. Спочатку це стосується, здавалося б, простої хазяйської роботи, але насправді це не так, оскільки сенс більш глибокий, а саме не брати на себе відповідальність не знаю внутрішніх труднощів, не знаючи радості і горя, якщо не пережив цього особисто. (胡朴安, 1983, с. 724)

Приказка складається з вісьми ієрогліфів. Перші п'ять “不当家不知” bù dāng jiā bù zhī, означають не будеш господарем, не дізнаєшся. Перша частина наголошує на важливості взяти на себе відповідальність, щоб отримати знання та цінувати ресурси. Інші три “柴米贵” chái mǐ guì означають наскільки дорогі дрова та рис.

Таким чином, приказка “不当家不知柴米贵” говорить про те, що взяти на себе відповідальність важливо для отримання знань і оцінки ресурсів. Він підкреслює важливість обережного управління ресурсами та може бути застосований у різних ситуаціях. Приказка також свідчить про те, що досвід, отриманий під час управління ресурсами, є цінним і не може бути отриманий шляхом спостереження або поради.

不到黄河心不死 *bù dào huánghé xīn bù sǐ* – (буквальний переклад: до Хуанхе серце не вмере) не відмовлятися від своїх надій (думок, задумів, цілей) до самої могили; не складати зброї до останньої хвилини свого життя). Приказка говорить про те, що людина повинна пережити щось надзвичайне або важке, перш ніж вона зможе посправжньому оцінити життя або відчутти стійкість. (胡朴安, 1983, с. 726)

Приказка складається з семи ієрогліфів. Перші чотири ієрогліфи “不到黄河” *bù dào Huánghé* означають до Хуанхе. Ріка Хуанхе відома як одна з найбільш підступних річок Китаю, багато людей гинуть, намагаючись її перетнути. Тому фраза “до Хуанхе” означає небезпечний або складний досвід. Наступні три ієрогліфи “心不死” *xīn bù sǐ* означають серце не вмере. Висвітлює ідею про те, що переживання таких труднощів може зміцнити силу волі та стійкість людини, що веде до сильнішого відчуття життя та оцінки його цінності.

Підсумовуючи, приказку “不到黄河心不死” *bù dào huánghé xīn bù sǐ* говорить про те, що переживання екстремальних або складних ситуацій є необхідним для того, щоб людина оцінила цінність життя та розвинула стійкість. Приказка підкреслює ідею, що виклики можуть бути цінними можливостями для зростання та можуть застосовуватися до різних ситуацій.

Отже, проаналізувавши дані приказки 俗语 *súyǔ* ми можемо дійти висновку, що вони часто використовують яскраву та образну мову, щоб передати складні ідеї чи моральні уроки простим і таким, що запам'ятовується. Також ми можемо в них прослідкувати відсутній прямий повчальний сенс і мають прихований зміст, тобто з першого разу може бути не зрозуміло, який сенс даної приказки.

2.3. Порівняння структурно-семантичних особливостей 谚语 yànyǔ яньюй прислів'їв та 俗语 sùyǔ суюй приказок у сучасній китайській мові

谚语 yànyǔ яньюй несе за собою узагальнену думку, висновок. Прислів'я, як один з видів китайської фразеології широко вживається і в усній і в письмовій мові. В той час, коли 俗语 sùyǔ суюй – це стійке поєднання слів, які зазвичай є метафорами.

Порівняємо на прикладах:

1. 不经一事, 不长一智 Bù jīng yīshì, bù cháng yī zhì – мудрість приходить із досвідом; на помилках вчаться. Означає, що люди вчаться на своїх помилках і невдачах. Він підкреслює ідею, що подолання труднощів є важливою частиною особистого зростання та розвитку. Тобто дане прислів'я вчить нас мудрості, дає пораду, яку ще придумали предки.

2. 不打不相识 bùdǎ bù xiāngshí – без бійки один одного не впізнаєш; доки не подерешся, не впізнаєш один одного. Прислів'я говорить про те, що люди можуть посправжньому пізнати один одного лише після того, як вони разом пережили конфлікт або труднощі. Ми спостерігаємо відсутній прямий повчальний сенс.

Китайські прислів'я 谚语 yànyǔ яньюй складаються з чотирьох і більше ієрогліфів, так являють собою закінчені вирази. Це один з жанрів усної народної творчості, який тісно пов'язаний з поняттям суюй. Вони часто діляться на дві частини. А в результаті дослідження 俗语 sùyǔ суюй ми визначили, що вони мають нестійку структуру, тому їх переклад являє собою особливу складність для лінгвістів-перекладачів. Структурі приказок притаманні такі характеристики: цілісність значення, неподільність і в той же час гнучкість структури, приналежність до книжкового стилю. Китайські приказки наділені прихованим змістом і глибоким підтекстом.

Порівняємо на прикладах:

1. 人不可貌相, 海水不可斗量 Rén bùkě mào xiàng, hǎishuǐ bùkě dòu liàng – не судить про книгу по її обкладинці. Як ми бачимо дане прислів'я складається з одинадцяти ієрогліфів і розділяється на дві частини. Перша частина являє собою закінчений вираз, тобто має переклад “про людину не можна судити по зовнішності”,

і також друга частина являє собою закінчену фразу і означає “прирівнюється до того, як черпаком виміряти море”.

2. 八字没一撇 bāzì méi yī piě – зовсім нічого не зроблено, кінь не валявся. Як ми бачимо дана приказка має цілісну структуру. Вона має прихований зміст, оскільки 八字 bā zì вісім ієрогліфів символізують долю людини. “Вісім символів” представляють долю людини, яка, як вважається, визначається різними факторами, такими як дата народження, час і місце, а також розташування зірок і планет. І також ця приказка часто використовується в книжковому стилі.

Китайські народні прислів'я завжди мають в собі різні художні засоби, такі як порівняння, метафора, уособлення. В той час, коли приказки зазвичай є метафоричними.

Порівняємо на прикладах:

1. 百足之虫, 死而不僵 Bǎizú zhī chóng, sǐ ér bù jiāng – у заможної людини і після краху щось залишається/ сороконіжка і після смерті не валиться з ніг. У даному прислів'ї ми можемо спостерігати декілька художніх засобів. Перший – це персоніфікація. Прислів'я надає комахі людських якостей, описуючи її як “вмирає, але не гине”. Це додає прислів'ю відчуття таємниці та інтриги, роблячи його більш запам'ятовуваним і спонукаючим до роздумів. Прислів'я використовує контраст як художній засіб, щоб підкреслити висловлену думку. Думка про те, що щось може бути “мертвим, але не загинувшим” створює відчуття сильної контрастності.

2. 兵败如山倒 bīng bài rú shān dǎo – зазнати нищівної поразки, бути розбитим у пух і порох. По-перше, це прислів'я використовує порівняння, порівнюючи поразку армії з падінням гори. По-друге, прислів'я використовує персоніфікацію, наділяючи неживий предмет гори людиноподібними якостями. По-третє, прислів'я використовує метафору, використовуючи образ гори, що падає, щоб описати катастрофічну поразку.

Їхня подібність полягає в тому, що вони вживаються в усному мовленні, а також в літературному стилі, передаючи особливості мови персонажа. За своєю природою

вони призначені для усного мовлення. А відсутність прямого повчального сенсу – є основною відмінністю приказки від прислів'я.

Китайські прислів'я та приказки мало дослідженні. Цей факт підкреслює значимість і визначає актуальність дослідження цієї теми. Тільки в останні два десятиліття синологи стали звертати особливу увагу на вивчення досить цікавого розряду фразеологічних одиниць китайської мови прислів'їв та приказок.

Артур Гендерсон Сміт вважає, що прислів'я та приказки підсумовують роздуми героїв, грають роль узагальнення в діалогах, описують характеристику героя і його відношення до події та виконують.

Китайські прислів'я та приказки в публіцистичному дискурсі мають універсальну істинність. Функція переконання втілена в тому, що прислів'я і приказки виступають в якості аргументації.

Отже, приказки – це розмовні речення. Прислів'я - це усталені речення, широко поширені в народі, які народ узагальнив у своїй багаторічній життєвій практиці. Хоча прислів'я прості й популярні, вони відображають дуже глибокі істини. Вони мають багато спільних та відмінних характеристик.

Висновки до Розділу 2

У даному розділі ми проаналізували структурно-семантичні особливості 谚语 уàпуй яньюй прислів'їв та 俗语 súуї суюї приказок у сучасній китайській мові. Ми можемо дійти висновку, що вони мають багато, як і відмінностей, так і подібностей.

Відмінності:

1. Прислів'я 谚语 уàпуй яньюй мають в собі повчальний зміст, в той час, як приказки 俗语 súуї суюї мають прихований зміст і зазвичай це вислів, який не несе в собі мудрості.

2. Китайські прислів'я 谚语 уàпуй яньюй складаються з чотирьох і більше ієрогліфів, так являють собою закінчені вирази. В той час, коли 俗语 súуї суюї мають нестійку структуру, зазвичай це цілісність значення та неподільність.

3. Китайські народні прислів'я завжди мають в собі різні художні засоби, такі як порівняння, метафора, уособлення. В той час, коли приказки зазвичай є метафоричними.

Подібність:

1. Їхня подібність полягає в тому, що вони вживаються в усному мовленні, а також в літературному стилі, передаючи особливості мови персонажа.

Отже, ми можемо дійти висновку, що відмінностей між 谚语 уàпуй яньюй прислів'ями та 俗语 súуї суюї приказками більше, ніж подібностей.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження прислів'їв та приказок, ми дійшли висновку, що прислів'я-яньюй та приказки-суой відіграють важливу роль в спілкуванні і що їх існує величезна кількість. Опанувати їх китайською мовою – це означає володіти мовою на високому рівні, оскільки прислів'я та приказки є однією з найскладніших галузей мовознавства. Для людини, яка вивчає іноземну мову, вони завжди становлять труднощі, особливо в тих випадках, коли в рідній мові немає відповідного еквівалента.

谚语 yànyǔ – це народні вислови, які мають просторічний, розмовний характер, мають усталену структуру та лаконічність, часто мають повчальний характер. Вони поділяються на п'ять видів 气象谚语 qìxiàng yànyǔ – метеорологічні спостереження та явища природи; 农业谚语 nongyè yànyǔ – сільська мудрість; 卫生谚语 weishēng yànyǔ – питання гігієни та спосіб життя; 社会谚语 shèhuì yànyǔ – суспільна мудрість; 学习谚语 xuéxí yànyǔ – навчання.

俗语 sùyǔ – це короткі речення або фрази, які висловлюють важливі життєві істини. Їх створює народ і вони є широко вживані у сучасній китайській мові. Китайські приказки важко перекладати, оскільки вони багатозначні. Вони поділяються на 3 види: 人 (他们的个人品质) Rén (tāmen de gèrén pǐnzhí) – людина (її особистісні якості); 社会政治生活 Shèhuì zhèngzhì shēnghuó – суспільно-політичне життя; 道德观念 Dàodé guānniàn – моральні поняття.

Між ними існує більше відмінностей, ніж подібностей. Їхня різниця полягає в тому, що прислів'я 谚语 yànyǔ яньюй мають в собі повчальний зміст, в той час, як приказки 俗语 sùyǔ суой мають прихований зміст. 谚语 yànyǔ яньюй складаються з чотирьох і більше ієрогліфів. В той час, коли 俗语 sùyǔ суой мають нестійку структуру. Прислів'я завжди мають в собі різні художні засоби, такі як порівняння, метафора, уособлення. В той час, коли приказки зазвичай є метафоричними.

Їхня подібність полягає в тому, що вони вживаються в усному мовленні, а також в літературному стилі, передаючи особливості мови персонажа.

Отже, вивчення прислів'їв та приказок має велике значення для вдосконалення мовної майстерності людини та підвищення її мовної культури. Відтак – під час вивчення китайської мови повинна приділятися чільна увага вивченню такого розділу мовознавства, як фразеологія.

论文摘要

在本文中，我们探讨中国谚语和俗语之间的区别。

谚语是中国人民几千年人生经验和人生智慧的总结。它们涉及非常丰富，几乎无所不包，所以从某种角度来说，汉语中的谚语就像一部人生百科全书。谚语是熟语的一个部分。

谚语是一般老百姓在日常生活总结出来的经验。谚语的用的词都比较常见，整个谚语的意义一般也比较浅显，容易理解。

谚语是汉语的重要组成部分，是指广泛流传于民间的言简意赅的短语。多数一般是经过口头传下来的。恰当地运用它们可使语言活泼风趣。

从内容上来分，大体有以下几种：气象，农业，卫生，社会，学习。

俗语是汉语语汇里为群众所创造，并在群众口语中流传，具有口语性和通俗性的语言单位，是通俗并广泛流行的定型的语句，简练而形象化，大多数是劳动人民创造出来的。反映人民生活经验和愿望。俗语使人们的交流更加方便且具有趣味性，具有地方特色。

俗语是熟语之一，指约定俗成，广泛流行，且形象精练的语句。俗语来源很广，既来自人民群众的口头创作，也和诗文名句、格言警句、历史典故等有关联。

从内容上来分，大体有以下几种：人（他们的个人品质），社会政治生活，道德观念。

中国谚语和俗语是汉语的特殊组成部分。它们使它更加好听和有意思。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 常用谚语词典. 商务印书馆国际有限公司. 807 с.
- 成语:熟语丛书. 内蒙古人民出版社. 201 с.
- 词汇学研究. 山东教育出版社. 1983 с.
- 古今贤文. 熟语丛书. 201 с.
- 俗语 徐宗才著 汉语知识丛书. 商务印书馆. 95
- 俗语. 经开区 发布时间. 3864
- 俗语. 三秦出版社. 137 с.
- 俗语. 商务印书馆. 145 с.
- 俗语典. 上海书店出版. 1030 с.
- 俗语研究与探索: 俗语的性质. 上海辞书出版社. 2005 с.
- 现代汉语词汇, 北京大学出版社. 210 с.
- 现代汉语词汇系统论. 北京大学出版社. 306 с.
- 现代汉语规范词典(第 2 版). 外语教学与研究出. 960 с.
- 小学生读书工具库孩子随时随地可请教的老师. 四川辞书出版社. 787с.
- 小学生全功能字典. 外文出版社. 1090 с.
- 新华汉语词典. 彩色版. 601 с.
- 中国传统俗语丛书. 北京燕山出版社. 1097 с.
- 中国俗语. 东方出版中心. 556 с.
- Вірші. Приповісті посполиті. Наукова думка. 379 с.
- Прислів'я та загальні приказки Китаю. Paragon Book Reprint Corp. і Dover Publications. 374 с.
- Питання Сходознавства в Україні. Харків. 423 с.
- Практична фразеологія сучасної китайської мови. АСТ. 509 с.
- Прислів'я. Українська енциклопедія. 820 с.
- Українська мала енциклопедія, книжка XII. Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині. 1588 с.

Українські приказки, прислів'я і таке інше. Либідь. 769 с.

Фразеологія в китайській мові. Молодий учений. 675 с.

Для перекладу прислів'їв та приказок я використовувала: Bing Microsoft Translator <https://www.bing.com/translator>